

Список використаних джерел:

1. Супруненко О. Б. Археологічні дослідження та зібрання Лубенського музею К.М. Скаржинської: автореф. дис. канд. істор. наук : 07.00.04 / Супруненко Олександр Борисович; НАН України, Ін-т археології. – К., 1997. – 21 с.
2. Супруненко О. Б. Доля колекцій музею К. Скаржинської // Музеї. Меценати. Колекції. – К. – Полтава: Археологія, 2000. – 918 с.
3. Описание коллекции народных писанок / Лубен. музей Е. Н. Скаржинской, Этногр. отд. – М. : Поставщик Высочайшего Двора Т-во Скоропечатни А. А. Левенсон, 1904 г. – 274 с.
4. Бочкарёв К.П. Очерки лубенской старины. – М.: 1900 г. – 39 с.
5. Супруненко О. Б. Археологія в діяльності першого приватного музею України: Лубенський музей К. М. Скаржинської. – К. – Полтава: Археологія, 2000. – 616 с.
6. Ульяновский В. И. Уникальные старопечатные книги и документы из Лубенского музея Е. Н. Скаржинской // «Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины», Полтава, 1989 г. – С. 111-114.
7. Подвижники українського музейництва (Григорій Кир'яков, Федір Камінський, Катерина Скаржинська, Гнат Стеллецький) / Борис Сидорович Вацнак, Олександр Борисович Супруненко. – Київ : Б.в., 1995. – 135 с.

Кривчиков О.В.*викладач,**Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету***ПОЛІТИКА СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ ШВЕЦІЇ
В КОНТЕКСТІ АКТУАЛЬНОСТІ ПИТАННЯ ПРО СТВОРЕННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ****1. Політика Соціал-демократичної робітничої партії Швеції.**

Соціал-демократична робоча партія Швеції була заснована як партія шведського пролетаріату і секція 2-го Інтернаціоналу в 1889 році. Головними теоретиками реформізму стали Нильс Карлебю (1892-1926), Рікард Линдстрем (1894-1950) і Пер Альбин Ханссон. Карлебю закликав зробити основою соціалістичного вчення гуманізм і закріпити в партійній програмі відданість партії демократичним методам. Голова соціал-демократичного Союзу молоді Линдстрем закликав менше приділяти уваги відмінностям між соціальними класами і створювати «народну партію», в якій соціал-демократи будуть дотримуватися програми, заснованої на здоровому глузді.

В 1925 СДРПШ очолив Пер Альбин Ханссон. В 1929 Ханссон написав ряд програмних статей, в яких обґрунтував свою концепцію «Будинку для народу», яка передбачала створення суспільства всенародного благоденства шляхом здійснення соціального партнерства між робочими і підприємцями.

В 1932 Пер Альбин Ханссон вперше очолив уряд. Програма виходу з економічної кризи Ханссона передбачала збільшення соціальних витрат, допомогу по безробіттю, створення нових робочих місць шляхом організації

громадських робіт, а також стимулювання економіки з допомогою незначного дефіциту державного бюджету.

Безперервно з 1936 по 1976 рік партія формувала уряд, основною стратегією якого було прагнення втілити в життя ідеал рівності, згладжуючи гострі кути соціальної піраміди і повільно, але вірно зменшувати дистанцію між бідністю і багатством. Соціал-демократи захищають позиції сильної держави, яка здійснює пильний контроль над усіма процесами.

Ефективність шведської змішаної економіки підтверджується високими стандартами якості життя: середня тривалість життя шведів є однією з найвищих у світі (для чоловіків – 76 років, для жінок – 82). Консолідовані державні видатки на розвиток освіти та охорону здоров'я належать до найвищих у Європі і в сумі складають понад 15% ВВП.

Значні бюджетні надходження, що забезпечуються жорсткою податковою дисципліною, дозволяють підтримувати високий рівень добробуту та соціальної справедливості. Так, понад 50% державних видатків становлять різноманітні трансфертні платежі, у тому числі пенсії, житлові субсидії, допомога на дітей, сільськогосподарські і промислові субсидії тощо.

Однією з головних складових шведської моделі є надання державних послуг високої якості всім громадянам у таких найважливіших сферах, як соціальне страхування, освіта, охорона здоров'я та інші соціальні послуги. Зокрема, головною метою системи соціального страхування визнано забезпечення кожного громадянина країни захистом у випадках захворювання, нещасного випадку, пов'язаного з характером праці, безробіття, а також – допомогою на дітей та у зв'язку з виходом на пенсію.

Високими показниками рівня забезпеченості житлом (47 м² на душу населення проти 23 м² в Україні) Швеція також завдячує політиці держави. На відміну від інших країн з розвинутою ринковою економікою, будівництво житла у Швеції максимально декомерціалізоване. Будівництвом стандартного житла займаються так звані “суспільно корисні” компанії, тобто підприємства, головним завданням яких є не отримання прибутку, а забезпечення лише мінімального рівня рентабельності. До таких компаній належать як безпосередньо будівельні, так і фінансові, житлово-експлуатаційні тощо.

Результативність такої політики підтверджується, зокрема, високою якістю життя. Швеція посідає шосту позицію в Індексі людського розвитку ПРООН. І вважається однією з найпривабливіших, для життя, країн світу.

2. Актуальність проблеми створення соціальної держави в Україні.

Ідеї створення процвітаючого, справедливого суспільства вічні, в цьому суть національної ідеї будь-якої держави. На даний час Україна перебуває в критичному положенні у всіх областях суспільного життя.

В Конституції України позначений курс на створення демократичної і соціальної держави, в тому числі соціальної ринкової економіки, де принципи ефективного ведення ринкового господарства поєднуються з соціальним порядком і соціальним прогресом. Тому для України являють інтерес концепції і досвід сучасного соціал-демократизму Заходу.

За 25 років незалежності в Україні були створені тепличні умови для використання корупційних схем при здійсненні господарської діяльності, підірвані основи справедливості і рівності можливостей, захисту не тільки приватної власності, але і державної, її цілеспрямованого банкрутства і «прихватизації». Для цього були створені всі умови - ідеологія і практика лібералізму з відповідною «моральністю», «субкультурою», яка обслуговує це беззаконня. На Заході давно похований ринковий фундаменталізм-капіталізм ХІХ ст., але в Україні він і до цього часу в «моді»: держава прагне скинути все безкоштовне: освіту, охорону здоров'я, науку, що по суті дискредитує самі поняття успіху, ринку, демократії, справедливості.

Ринкова економіка – фундамент суспільства, але саме суспільство не має бути ринковим, соціальний простір має розвиватися не заради грошей, а заради людини. Цінність людського життя є головним показником соціально-економічного розвитку, набагато більше точним, ніж ВВП на душу населення.

Соціальна, правова держава в успішних країнах наповнює новим вмістом приватну власність, соціалізуючі окремі правомочності власності, що найбільш характерно для демократичного «функціонального соціалізму» Швеції. Держава здійснює функції перерозподілу в цілях більшої справедливості, скорочення соціальної нерівності.

В Україні криза ліберальної моделі, так як на її основі сформувався кримінально-олігархічний-бюрократичний капіталізм, жахлива диференціація суспільства (по рівню бідності - на останньому місці в Європі). В Україні фактично немає прогресивного оподаткування, тому найбільш багаті 10% платників податків в Україні забезпечують надходження лише 20,2% від загальної суми податків з населення. Причина - ухилення від сплати податків і відсутність прогресивного оподаткування.

В Україні фактично відсутній середній клас. Саме середній клас є основою суспільства (60-80% населення) на Заході, саме він становить соціальну сучасній соціал-демократії.

Найважливішим завданням стає зростання дрібнотоварного виробництва і середнього класу як основи економічної, соціальної і політичної стабільності. Логіка життя вимагає формування нових цінностей, заснованих на синтезі лібералізму і демократизму.

Соціал-демократизм в своєму розвитку пройшов великий історичний шлях від соціал-реформізму до сучасного стану, трансформуючи свої програми з урахуванням потреб часу. Найбільший досвід серед Західних країн у вдосконаленні соціально-економічних і політичних відносин в суспільстві накопичили соціал-демократи Швеції, які майже безперервно стоять у владі.

Шведська соціально-економічна модель може багато в чому слугувати прикладом для України, соціально-економічна система яка вже багато років потребує докорінної зміни. Шведський досвід повинен бути досліджуваний та застосований на українському ґрунті з урахуванням національних і побутово-господарських особливостей розвитку нашого суспільства. А якщо до того ж підвищити рівень національної свідомості, освіченості (у тому числі в соціальних та наукових питаннях) і політичної волі керівництва держави, то в

Україні можна буде побудувати поміркований (консервативний) народний капіталізм, що відповідає глибинним сподіванням українських громадян. А без суттєвих політичних змін у вищих щаблях влади на докорінне розв'язання соціально-економічних проблем у нашій державі годі сподіватися.

Список використаних джерел:

1. Чухно А. Институционализм: теория, методология, значение. Экономика Украины № 9, 10, 2012.
2. Власюк В. Собственный путь трансформации // Зеркало недели, 2016, № 37 (283). С. 9.
3. Гриценко А. Манифест либерально-социалистического движения // Зеркало недели, 2016, № 9 (268). С. 1, 8.
4. Гриценко А. Украинское экономическое чудо или куда ведут реформы? // Зеркало недели, 2016, № 22 (268). С. 7.
5. Кораблик С. Офшорное истощение // Зеркало недели, 2016, № 17 (263). С. 5.
6. Ливанова Э. Украина: глубина неравенства // Зеркало недели, 2016, № 35 (281). С. 12.
7. Ланцов С.А. Политология. СПб.: Питер, 2011. – 544 с.
8. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002 роки) Навч. посібник. Київ: Либідь, 2004. 624 с.
9. Гай-Нижник П. Шведська соціально-економічна модель: історичний аспект суспільно-господарського досвіду // Економічний часопис – XXI. – 2007. – №11–12. – С. 14–16.
10. Бобков В.А., Браим И.Н. Политология Учебник для вузов. Минск: Интерпрессервис, 2003. 352 с.
11. Липсет С. М. Третьего пути не существует (Перспективы левых движений) . – Полис. Политические исследования. 1991. № 5. С. 15.
12. Политология: Учебное пособие / Под ред. А. С. Тургаева, А. Е. Хренова. – СПб.: Питер, 2005. – 560 е.
13. Антошкіна Л. І. Державне регулювання економіки України: методологія, напрями, тенденції, проблеми / Науково-дослідний економічний ін-т Міністерства економіки України / М.М. Якубовський (ред.). – К., 2005. – 410 с.
14. Гриньова В. Державне регулювання економіки: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 736с.
15. Социальная политика Швеции : Учебное пособие / сост. Андрес Мёллер. – Москва : Социальная защита, 1999. – 192 с.

Прокопенко І.Г.

студентка,

Бердянський державний педагогічний університет

ДОНЕЧЧИНА ТА ЛУГАНЩИНА ЗА СТАТИСТИЧНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ В II ПОЛ. XIX СТ. – НАПР. XX СТ. (ДЕМОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)

Актуальність нашої теми зумовлена важливістю дослідження демографічних процесів для правильного функціонування кожної держави та стабільного розвитку суспільства. Адже завдяки їх аналізу коригується демографічна політика, планується розподіл трудових і природних ресурсів, покращується рівень медицини, освіти та науки країни.